

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VIII./2022
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 583/2021
populárny názov	Sťažnosť - zákaz reformatio in peius
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	25.08.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 3 písm. b zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3
analytická právna veta	Z § 250 ods. 2 CSP vyplýva, že k zmene sťažnosťou napadnutého uznesenia súdneho úradníka môže dôjsť len v prípade, ak je sťažnosť (aspoň sčasti) dôvodná. Z uvedeného možno bez potreby vyhodnotenia, či sťažnosť podľa § 239 a nasl. CSP je alebo nie je opravným prostriedkom, ktorý má na mysli čl. 16 ods. 3 CSP, uzavrieť, že jej podanie nemôže pre sťažovateľa privodiť zmenu k horšiemu (zákaz reformationis in peius).
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ podal na okresnom súde žalobu, ktorou sa domáhal zaplataenia určitých pracovnoprávných nárokov resp. pohľadávky s príslušenstvom. Žalobca (hneď po prvom vyjadrení žalovaného) podaním z 15. novembra 2016 vzal žalobu späť v časti sumy 5 219,32 eur, ako aj v časti úroku z omeškania. Ďalším podaním doručeným súdu 31. mája 2017 žalobca vzal žalobu späť v časti 789,29 eur s príslušenstvom. Vzhľadom na uvedené druhé čiastočné späťvzatie sa žalobca domáhal už len zaplataenia sumy 335,58 eur (z toho suma 316,08 eur predstavovala úrok z omeškania zo sumy 1 379,98 eur za určité obdobie) s úrokom z omeškania zo sumy 19,50 eur. Okresný súd rozsudkom z 27. júna 2017 rozhodol tak, že (i) konanie v časti o zaplataenie istiny 5 219,32 eur zastavil a žalovanému voči sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania v zastavenej časti v rozsahu 100 %, (ii) konanie v časti 789,29 eur zastavil a žalovanému voči sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania v zastavenej časti v rozsahu 100 %, (iii) zaviazal žalovaného zaplatiť sťažovateľovi úrok z omeškania zo sumy 1 379,98 eur, (iv) nárok sťažovateľa v časti o zaplataenie 19,50 eur s príslušenstvom zamietol a (v) nepriznal žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“). S poukazom na výroky rozsudku okresného súdu o nároku na náhradu trov konania okresný súd uznesením z 2. júla 2020 (ďalej aj „uznesenie súdneho úradníka“) zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 1 726,97 eur. S poukazom na výrok právoplatného rozsudku okresného

	<p>súdu o trovách konania, v ktorom súd rozdelil rozhodovanie o trovách konania, aplikujúc ustanovenie § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny vychádzal z dvoch hodnôt peňažného plnenia, a to z hodnoty pri začatí poskytovania právnej služby, teda zo sumy 5 219,32 eur, kde základná sadzba tarifnej odmeny je 180,93 eur, ako aj zo sumy 789,29 eur, kde základná sadzba tarifnej odmeny predstavuje 51,45 eur. Obe tieto tarifné odmeny vynásobil počtom úkonov právnej služby (6), za ktoré si žalovaný uplatnil náhradu, a žalovanému priznal odmenu právneho zastúpenia v sumách 995,11 eur a 282,97 eur. K uvedeným sumám priznal režijný paušál 52,26 eur, cestovné výdavky 20,42 eur, náhradu za stratu času 88,38 eur a 20 % dane z pridanej hodnoty v sume 287,83 eur, t. j. spolu 1 726,97 eur.</p> <p>Sťažovateľ podal proti uzneseniu súdneho úradníka 3. augusta 2020 sťažnosť, v ktorej namietal neexistenciu právoplatného rozsudku a nesprávny výpočet odmeny právneho zastúpenia. Podľa neho okresný súd dospel k absurdnému záveru, keď žalovanému priznal odmenu dvakrát za jeden úkon, pričom mal postupovať podľa § 13 ods. 3 vyhlášky a odmenu priznať za spojené úkony, teda základnú sadzbu tarifnej odmeny určiť takto: $180,93 \text{ eur} + 51,45 \text{ eur}/3 = 198,08 \text{ eur}$.</p> <p>Okresný súd tiež pochybil, keď priznal odmenu za úkony, ktoré sa už netýkali poskytovania právnych služieb v súvislosti s istinou 5 219,32 eur a istinou 789,29 eur, pretože od momentu späťvzatia už nemohli žalovanému vzniknúť náklady na právne zastupovanie v časti, v ktorej bola žaloba vzatá späť. Žalovanému nemala byť priznaná ani náhrada za účasť na pojednávaní v dňoch 1. júna 2017 a 27. júna 2017, keďže v tom čase bola žaloba v celej časti, v ktorej bola žalovanému priznaná náhrada trov, vzatá späť.</p> <p>O sťažnosti sťažovateľa rozhodol sudca okresného súdu ústavnou sťažnosťou napadnutým uznesením, ktorým zmenil uznesenie súdneho úradníka tak, že zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 1 885,57 eur a sťažnosť v ostatnej časti zamietol.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd v prvom rade nepovažoval za dôvodnú námietku sťažovateľa, že okresný súd rozhodol o výške trov konania predčasne vzhľadom na neexistenciu právoplatného rozhodnutia o trovách konania. V súvislosti s uvedenou námietkou ústavný súd považoval za podstatné, že rozsudok okresného súdu bol sťažovateľovi doručený priamo na pojednávaní a sťažovateľ túto skutočnosť ani nenamieta.</p> <p>K sťažovateľovej námietke o nesprávnom výpočte tarifnej odmeny z hodnoty, ktorá už nebola predmetom konania v dôsledku čiastočného späťvzatia žaloby, ústavný súd odkazuje na svoj právny názor vyslovený v náleze č. k. IV. ÚS 202/2018-53 z 27. septembra 2018 (a aj neskôr aprobovaný napr. vo veci sp. zn. III. ÚS 434/2022), podľa ktorého z § 10 ods. 2 vyhlášky „vyplýva, že za tarifnú hodnotu sa považuje výška peňažného plnenia, ktorého sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby. Teda rozhodujúcim momentom pre určenie tarifnej hodnoty je hodnota v okamihu začatia poskytovania právnej služby, a nie hodnota predmetu poskytnutia právnej služby v čase (dobe) vykonania každého jednotlivého úkonu právnej služby.“. Odkázaným nálezom ústavný súd vyhovel ústavnej sťažnosti sťažovateľky vystupujúcej ako žalobca v civilnom sporovom konaní, v priebehu ktorého vzala svoju žalobu o vyplatenie poisťovne. Odvolací súd potom rozhodol tak, že znížil sumu náhrady trov, na ktorej zaplatenie v prospech sťažovateľky bol zaviazaný žalovaný, pretože v priebehu konania došlo k zmene predmetu sporu. Skutkové pozadie uvedenej skoršej veci bolo obdobné okolnostiam aktuálne prejednávanej veci sťažovateľa, čo odôvodňuje uplatnenie citovaného právneho názoru. Preto je i táto sťažnosťná</p>

	<p>námietka nedôvodná.</p> <p>Pokiaľ však ide o kritiku rozhodnutia okresného súdu v neprospech sťažovateľa napriek tomu, že sťažnosť podával vo svoj prospech, ústavná sťažnosť je dôvodná. Z § 250 ods. 2 CSP vyplýva, že k zmene sťažnosťou napadnutého uznesenia súdneho úradníka môže dôjsť len v prípade, ak je sťažnosť (aspoň sčasti) dôvodná. Z uvedeného možno bez potreby vyhodnotenia, či sťažnosť podľa § 239 a nasl. CSP je alebo nie je opravným prostriedkom, ktorý má na mysli čl. 16 ods. 3 CSP, uzavrieť, že jej podanie nemôže pre sťažovateľa privodiť zmenu k horšiemu (zákaz reformationis in peius). Ťažko si totiž možno predstaviť situáciu, aby sťažovateľ v sťažnosti zdôvodňoval a navrhoval v protiklade k svojim záujmom pre seba horšie rozhodnutie. Napriek skutočnosti, že okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vyhodnotil všetky sťažnostné námietky ako nedôvodné, uznesenie súdneho úradníka v prvom výroku zmenil. Druhým výrokom sťažnosť v ostatnej časti zamietol, z odôvodnenia napadnutého uznesenia však nie je zrejmé, v ktorej (ostatnej) časti bola sťažnosť zamietnutá, keďže z odôvodnenia vyplýva, že celá sťažnosť je nedôvodná. Medzi výrokom napadnutého uznesenia a jeho dôvodmi teda existuje nesúlady, čo vedie ústavný súd k záveru o neudržateľnosti napadnutého uznesenia.</p> <p>Vo vzťahu k námietke o nesprávnej aplikácii § 13 ods. 3 vyhlášky ústavný súd najprv poukazuje na nekonzistentný postup sťažovateľa, ktorý v sťažnosti proti uzneseniu súdneho úradníka sám požadoval aplikáciu tohto ustanovenia. Avšak faktom zostáva, že predmetné ustanovenie o zvýšení základnej sadzby tarifnej odmeny sa aplikuje pri spojení dvoch alebo viacerých vecí (nárokov), čo nebol prípad sťažovateľa, keďže predmetom konania bol jeden (ten istý) peňažný nárok, ktorý bol ponížený v dôsledku dispozičných úkonov žalobcu. Ústavný súd preto konštatuje, že aplikácia ustanovenia § 13 ods. 3 vyhlášky na prípad sťažovateľa popiera účel a význam aplikovaných právnych noriem, a preto je arbitrárna.</p> <p>Ústavný súd, sumarizujúc uvedené, konštatuje, že okresný súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu súdneho úradníka postupoval arbitrárne a jeho závery sú z tohto dôvodu ústavne neudržateľné. Ústavný súd preto vyslovil, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	nález č. k. IV. ÚS 202/2018-53 z 27. septembra 2018
súvisiace právne predpisy	zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	žaloba-späťvzatie konanie-zastavenie arbitrárnosť trovy konania-náklady konania

spisová značka	III. ÚS 657/2021
populárny názov	Dovolacie dôvody
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	28.07.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1

	<p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov</p>
analytická právna veta	<p>Záver o odmietnutí spravodlivosti zo strany najvyššieho súdu umocní jeho postup, v dôsledku ktorého namiesto poskytnutia individuálnej ochrany sťažovateľov a súčasného využitia príležitosti zjednotenia interpretácie (pre všetkých) podľa § 421 ods. 1 CSP, podané dovolanie sťažovateľov v čase aplikácie neskôr prekonaného zákazu kumulácie dovolacích dôvodov vo svojej judikatúre odmietne konštatujúc, že mohli „tiež“ uplatniť dovolací dôvod podľa § 420 f) CSP.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že títo spoluvlastníci, každý v 1/3, vlastnili špecifikovanú nehnuteľnosť, ktorú v dobe neslobody v roku 1962 darovali Československému štátu. Po roku 1989si potomkovia po nich uplatnili podľa reštitučných zákonov právo na vydanie nehnuteľností, o ktorom sa rozhodovalo v konaní na okresnom súde pod sp. zn. 15C/70/1992. Právny predchodca sťažovateľov zomrel 11. novembra 1974 ako bezdetný, zanechal manželku, ktorá zomrela 16. februára 1989 a zanechala závet, ktorým celý svoj majetok odkázala svojmu bratovi a otcovi sťažovateľov, ktorý zomrel 25. júla 1997. Po ňom ako dedičia nastupujú sťažovatelia, teda žalobcovia č. 10 a č. 11. Z § 3 ods. 2 zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o mimosúdnych rehabilitáciách“) vyplýva, že otec sťažovateľov ako testamentárny dedič po manželke pôvodného vlastníka nepatrí do okruhu oprávnených osôb na uplatnenie reštitučného nároku, preto sťažovatelia inú možnosť ako podanie občianskoprávnej určovacej žaloby nemali. Už v rámci reštitučného konania, ktorého účastníkmi sťažovatelia neboli, najvyšší súd v rozsudku z 22. decembra 1998 konštatoval, že „darovacie vyhlásenie“ zo 17. augusta 1962 nie je slobodný prejav vôle, ale právny úkon urobený v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok. Takýto právny úkon bol neplatný už v čase jeho vzniku, a to s poukazom na § 37 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“).</p> <p>Argumentácia sťažovateľov v civilnom konaní spočívala v tom, že na podklade neplatného právneho úkonu ich právny predchodca o svoje vlastníctvo nikdy neprišiel, že vlastnícke právo sa nepremlčí, a z toho dôvodu bolo potrebné, aby súd určil, že spoluvlastnícky podiel 1/3 patrí do dedičstva ich predchodkyňi.</p> <p>Okresný súd rozsudkom z 30. júna 2014 žalobu žalobcov č. 10 až č. 12 zamietol. Krajský súd rozsudkom z 28. júna 2017 rozsudok okresného súdu potvrdil. Dôvody, pre ktoré bola žaloba sťažovateľov zamietnutá, možno zhrnúť v zásade tak, že všeobecné súdy zaujali právny názor, že pokiaľ si sťažovatelia, resp. ich právny predchodca neuplatnil právo na vydanie nehnuteľnosti podľa reštitučných zákonov, neprichádza do úvahy poskytnutie súdnej ochrany podľa všeobecných ustanovení OZ, pretože ide podľa názoru súdov o obchádzanie účelu a zmyslu reštitučného práva.</p> <p>Proti rozsudku krajského súdu sťažovatelia podali v zákonnej lehote dovolanie z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne podľa § 421 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením doručeným sťažovateľom 22. júna 2021 dovolanie sťažovateľov odmietol.</p>
z odôvodnenia	<p>Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia sa od začiatku domáhajú ochrany vlastníckeho práva, a teda práva, ktoré sa nepremlčuje a do ktorého sa malo zasiahnuť právnym úkonom trpiacim nedostatkom slobody rozhodovania. V tomto kontexte zjednodušene povedané nemusí rozhodovať čas, kedy sa tak stalo. Právne kroky uplatnili proti osobe, ktorá bola zapísaná za vlastníka v katastri nehnuteľností namiesto ich právnych predchodcov. Od začiatku sporu tiež cyklicky vysvetľujú, že v okolnostiach ich prípadu nie je relevantná</p>

	<p>existencia reštitučného zákonodarstva. Výstižne a stručne to opisuje najvyšší súd v naratívnej časti (b.13), keď sa sťažovateľom zo strany nižších súdov vytklo, že „neuviedli dôvody, pre ktoré si nárok na vydanie veci neuplatnili. Obmedzili sa iba na konštatovanie, že si ho neuplatnili, a že táto skutočnosť nie je pre posúdenie nároku rozhodujúca“. Názorová konfrontácia k reštitučnému zákonodarstvu ako „prekážke“ na uplatnenie občianskych práv sťažovateľov podľa všeobecných predpisov bola zavŕšená v dovolacom konaní v kontexte rozdielnych názorov a osobitne stavom, že krajský súd sa nevyrovnal s otázkou, či vôbec sťažovatelia, resp. ich predchodcovia spĺňali podmienky na reštitúciu. Z odôvodnenia namietaného uznesenia je zrejmé, že najvyšší súd sa dôvodnosťou dovolania sťažovateľov podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP zaoberať odmietol. Napriek tomu, že sťažovatelia jednoznačne identifikovali nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (znemožnenie domáhať sa ochrany vlastníckeho práva podľa všeobecných predpisov v konkurencii pôsobnosti reštitučného zákonodarstva, ktorého aplikácia na nich nedopadala) a rovnako poukázali dokonca nad rámec potreby (keďže najvyšší súd pozná vlastné rozhodnutia) na rozdielne rozhodovanie. Namiesto poskytnutia individuálnej ochrany sťažovateľov a súčasne využitia príležitosti zjednotenia interpretácie (pre všetkých) najvyšší súd odmietol sťažovateľom prístup k dovolaciemu procesu (prístup k spravodlivosti vykonávanej dovolacím súdom). Ak navyše najvyšší súd na jednej strane sám limitoval prístup k dovolaciemu prieskumu zákazom kumulácie dovolacích dôvodov (uznesenie veľkého senátu najvyššieho súdu č. k. 1VCdo/2/2017 z 19. apríla 2017; neskôr prekonané, pozn.) a na druhej strane uzavrel, že sťažovatelia „ťaž“ mohli uplatniť dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP (b.44) a sťažovatelia naplnili už dôvod podľa § 421ods. 1 CSP, záver o odmietnutí spravodlivosti zo strany najvyššieho súdu bol tým značne umocnený.</p> <p>Ústavný súd konštatuje až na úrovni zdôraznenia, že postoj všeobecných súdov, vyznačujúci sa odlišnosťou prístupu k prejednávanej veci, ktoré sú v podstate identické, bez toho, aby svoj odklon odôvodnili, je prejavom svojvôle, ktorá odporuje základnému princípu materiálneho právneho štátu. (III. ÚS 289/2017). To musí determinovať prístup najvyššieho súdu pri používaní či výklade § 421 ods. 1 písm. c) CSP jednoznačne k extenzii. Tá mala byť smerodajná pri zvažovaní toho, že nižšie súdy neodôvodnili spĺňanie reštitučných predpokladov na strane sťažovateľov, resp. ich predchodcov. Ako je totiž z odôvodnenia rozsudku krajského súdu zjavné, názor krajského súdu o nevyužití špeciálneho reštitučného zákonodarstva nebol determinovaný oprávnenosťou či neoprávnenosťou sťažovateľov na uplatnenie reštitučných práv, ale bez ďalšieho. Inými slovami, krajský súd priznal existencii reštitučného zákonodarstva význam aj napriek jeho neaplikabilite na vec sťažovateľov. O to očakávanejší je ten komponent rozhodovania najvyššieho súdu vo veci sťažovateľov, ktorý sa týka zjednocovania (popri rozhodnutí o individuálnych právach). Uvedené má význam z hľadiska existencie rozdielneho rozhodovania s dopadom na vec sťažovateľov a tým aj na prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Vzhľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že najvyšší súd pri posudzovaní splnenia procesnej podmienky dovolania vybočil z ústavne udržateľnej interpretácie ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Ústavný súd preto deklaroval, že namietaným uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu v podnápise uvedených referenčných noriem.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces rozhodnutie-odôvodnenie súd-procesný postup aplikácia právnych noriem-ústavne nesúladná</p>

spisová značka	III. ÚS 10/2022
populárny názov	Dovolacie dôvody
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	28.07.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2
analytická právna veta	Nie je správne, ak sa najvyšší súd zameria len na jednu vetu, ktorú dovolateľ v dovolaní označí ako právnu otázku, a izoluje sa od toho, ako je vymedzený dovolací dôvod. Právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa § 432 CSP sú spojené nádoby, preto najvyšší súd nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktne len na základe toho, ako dovolateľ túto prípustnosť formálne vymedzil na konkrétnom riadku svojho podania. Je užitočné sa pozrieť aj na dovolací dôvod, vyabstrahovať z neho právnu otázku podľa § 421 CSP a až následne možno posúdiť, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP. Ide o to pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany.
skutkový stav a základné fakty	Zmluvou z roku 1992 obchodná spoločnosť v súlade so zákonom č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby nadobudla privatizovaný majetok, súčasťou ktorého boli aj nehnuteľnosti. Na základe žiadosti o vyslovenie súhlasu na odpredaj časti podniku Fond národného majetku vydal súhlas na odpredaj nehnuteľného majetku vrátane predmetných nehnuteľností. Kúpne zmluvy boli zavkladované a prevod vlastníctva k nehnuteľnostiam zapísané v prospech nadobúdateľa. Na základe notárskej zápisnice z roku 2002 spoločník vložil predmetné nehnuteľnosti ako nepeňažný vklad do majetku sťažovateľa. Uznesením krajského súdu v roku 2001 bol na majetok obchodnej spoločnosti vyhlásený konkurz. Správca konkurznej podstaty úpadcu zapísal nehnuteľnosti do súpisu majetku konkurznej podstaty úpadcu, považujúc kúpne zmluvy za neplatné. Sťažovateľ sa žalobou podanou v roku 2010 domáhal vylúčenia nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu. Krajský súd (v poradí druhým) rozsudkom z 23. septembra 2014 žalobu zamietol. V konaní o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu rozhodoval najvyšší súd ako odvolací súd a rozsudkom z 18. októbra 2017 rozhodol tak, že rozsudok krajského súdu potvrdil. Proti rozsudku najvyššieho súdu podal sťažovateľ dovolanie. Najvyšší súd ako súd dovolací uznesením z 31. mája 2018 dovolanie sťažovateľa odmietol. Ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 596/2018 rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu z 31. mája 2018 bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uznesenie najvyššieho súdu č. z 31. mája 2018 zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. O dovolaní sťažovateľa opätovne rozhodol najvyšší súd uznesením zo 7. júna 2021 tak, že dovolanie sťažovateľa odmietol.

z odôvodnenia

Dovolanie je podľa ústavného súdu (II. ÚS 89/2018, I. ÚS 336/2019) priesečníkom (a) hodnoty jednotnej, práve a len najvyšším súdom pre celé územie zveľaďovanej interpretácie práva s tým, že účelom § 421 CSP je tvorba, ustáľovanie a presadzovanie ustálenej rozhodovacej praxe, (b) ale rovnocenne je dovolanie podľa § 421 CSP prostriedkom ochrany individuálnej pozície účastníkov konania, resp. ochrany individuálnej spravodlivosti strán sporu, účastníkov konania. Tieto hodnoty (normatívnosť a individuálnosť) sú rovnocenné a sú nastavené textom zákona. Najvyšší súd je pri rozhodovaní o dovolaní súdom, ktorý „súdi súdy“, a zároveň účastníkov konania s dôsledkami pre mnohých aktuálnych a budúcich účastníkov. Platí to rovnako pre dovolanie týkajúce sa právneho posúdenia veci (§ 421 CSP), ako aj pre dovolanie pre zmätočnosť (§ 420 CSP). Rozhodnutím o dovolaní sa cez interpretáciu vdychuje život právnym normám s dôsledkami pre celé územie Slovenskej republiky.

V náleze č. k. II. ÚS 637/2015 ústavný súd uviedol, že v zložitosti procesných vzťahov nie je v Slovenskej republike pre najvyšší súd ľahké vyjadrovať hmotnoprávny názor. Ak sa nejaký ustáľuje, ba až fixuje a umocňuje tak právnú istotu, je namieste citlivý, precízny, a nie súťaživý postoj ústavného súdu. To neznamená akúsi právnú neangažovanosť, ale rešpekt k hodnote ustálenej judikatúry v rozmanitosti podústavného práva, a to zvlášť na poli (mimoriadneho) dovolania. Ústavný súd tým okrem iného vyjadril ešte v období účinnosti Občianskeho súdneho poriadku podporu tvorby zvlášť hmotnoprávnej judikatúry. Možno dodať, že súčasná zákonná pozícia najvyššieho súdu je v tomto smere otvorenejšia.

Aby mohol najvyšší súd zistiť, či ide o zjednocovanie alebo tvorbu judikatúry – teda či chce dovolateľ, aby bola judikatúra zjednotená či tvorená, a taktiež či ide o nesprávne právne posúdenie veci, musí sa vymedziť, o čo vo veci ide, čo je jej jadrom, podstatou. Koncepcia Civilného sporového poriadku akcentuje zodpovednosť účastníkov, a preto podľa § 432 CSP dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Ústavný súd uvádza, že najvyšší súd po zrušení jeho prvého uznesenia z 31. mája 2018 ústavným súdom (nálezom ústavného súdu č. k. II. ÚS 596/2018) sa dovolaním sťažovateľa opätovne zaoberal, na rozdiel od prvotného rozhodnutia identifikoval v dovolaní právnú otázku, a to otázku kogentnosti ustanovenia § 19a zákona č. 92/1991 Zb., s touto sa aj vyrovnal, zaoberal sa zároveň argumentáciou sťažovateľa o dobromyseľnosti a o súlade postupu správcu konkurznej podstaty s dobrými mravmi. Napriek tomu nie je možné napadnuté uznesenie najvyššieho súdu vyhodnotiť ako rešpektujúce základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho právo na spravodlivé súdne konanie z nasledujúcich dôvodov.

Z oddielu II. dovolania je zrejmé, že sťažovateľ namieta právny záver rozsudku najvyššieho súdu, podľa ktorého porušenie § 19a ods. 3 zákona č. 92/1991 Zb. spôsobuje neplatnosť kúpnej zmluvy, a to v zmysle § 19a ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. Sťažovateľ s predmetným záverom nesúhlasí, dôvodiac, že nespĺnenie povinnosti zakotvenej v § 19a ods. 3 zákona č. 92/1991 Zb. nemá vplyv na platnosť kúpnej zmluvy. Nedodržanie povinnosti vyplývajúcej z § 19a ods. 3 môže mať následky len vo sfére účinnosti, účinkov kúpnej zmluvy a nespôsobuje neplatnosť kúpnej zmluvy podľa § 19a ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. Sťažovateľ okrem iného v dovolaní uvádza, že § 19a ods. 3 zákona č. 92/1991 Zb. sa dotýka „iba účinkov právneho úkonu, nie predpokladov jeho vzniku“, a tiež konštatuje: „Ak sa teda žalovaný dovoláva účinkov zmluvy – použitia finančných prostriedkov voči fondu, resp. pokiaľ z toho vyvodzuje procesné závery a následky súd, uznávajú tým, že zmluva musela byť a je podľa hmotného práva platná.“ Zároveň uvádza, že „Možnosti nakladania s výnosom sa prejavia až v čase účinnosti tohto právneho úkonu formulovaného v kúpnej zmluve.“ Sťažovateľ opakovane v dovolaní konštatuje, že súhlas fondu národného majetku podľa § 19a ods. 2 zákona č. 92/1991 Zb. pred uzatvorením kúpnej zmluvy udelený bol. Z dovolania tak vyplýva právna otázka, ktorou sa najvyšší súd nezaoberal, z obsahu dovolania ju neabstrahoval. Dovoláciu právnou otázkou

	<p>bolo možné formulovať aj koncentrovanejšie a precíznejšie, ale z celkového kontextu dovolacej argumentácie sťažovateľa obsiahnutej 10 v II. oddiele dovolania, zohľadniac aj ďalší obsah dovolania ako celok, možno vyvodit', že ide o otázku, „či porušenie povinnosti podľa ustanovenia § 19a ods. 3 zákona č. 92/1991 Zb. nadobúdateľom privatizovaného majetku spočívajúcej v použití finančných prostriedkov za privatizovaný majetok na prednostné vysporiadanie záväzkov voči FNM SR spôsobuje podľa § 19a ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. neplatnosť kúpnej zmluvy uzatvorenej v súlade s ustanovením § 19a ods. 2 zákona č. 92/1991 Zb., ktorou nadobúdateľ privatizovaného majetku predmetné peňažné prostriedky získal“. Takýto variant právnej otázky je zmysluplný, umožňujúci prípustnosť dovolania.</p> <p>Vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, túto otázku najvyšší súd v dovolaní sťažovateľa neidentifikoval, a tak sa ňou v intenciách posúdenia prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP v spojení s § 432 CSP ani nezaoberal. Za týchto okolností záver o neprípustnosti dovolania podaného podľa § 421 CSP nemožno vyhodnotiť ako ústavnoprávne konformný a uznesenie najvyššieho súdu ako rešpektujúce, reálne naplňajúce základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho právo na spravodlivé súdne konanie.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu (I. ÚS 336/2019) nie je správne, ak sa najvyšší súd zameria len na jednu vetu, ktorú dovolateľ prípadne v dovolaní označí ako právnu otázku, a izoluje sa od toho, ako je vymedzený dovolací dôvod. Právna otázka podľa § 421 CSP a dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie) podľa § 432 CSP sú spojené nádoby, preto najvyšší súd nemôže posudzovať prípustnosť dovolania striktne len na základe toho, ako dovolateľ túto prípustnosť formálne vymedzil na konkrétnom riadku svojho podania. Je užitočné sa pozrieť aj na dovolací dôvod, vyabstrahovať z neho právnu otázku podľa § 421 CSP a až následne možno posúdiť, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá naplňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP. Ide o to pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (porov. tiež Hlušák, M. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. 3. 2017 In. Súkromné právo 3/2017, s. 129; Gešková, K. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 158/2017 – odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a/ako otázka zásadného právneho významu. In. Súkromné právo 4/2018, s. 170).</p> <p>Keďže do obsahu základného práva na súdnu ochranu/práva na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa strane poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch, ak riadne splní zákonné podmienky prípustnosti, pričom sťažovateľ tieto podmienky splnil, najvyšší súd odmietnutím dovolania, ktorým sťažovateľ namietal vadu podľa § 421 CSP, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd toto uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-spory vyvolané konkurzom (incidenčné) zmluva-neplatnosť</p>

	dovolacie dôvody-nesprávne právne posúdenie Fond národného majetku dovolanie-prípustnosť privatizácia zmluva-kúpna zmluva
--	---

spisová značka	III. ÚS 198/2022
populárny názov	Posúdenie argumentácie dovolateľa
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	04.08.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 73 ods. 3 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 2
analytická právna veta	K porušeniu základného práva na súdnu ochranu dôjde aj v prípade, ak najvyšší súd genericky formulované pravidlo (nepripustnosť vytvárania právnej argumentácie namiesto dovolateľa) aplikuje na posudzované dovolanie sťažovateľa formalisticky, a teda nadmerne prísne.
skutkový stav a základné fakty	<p>Predávajúci tesne pred vyhlásením konkurzu na jeho majetok, v mene ktorého konal záložný veriteľ – sťažovateľka (v zmysle § 151m ods. 6 Občianskeho zákonníka), uzatvoril 11. mája 2017 so sťažovateľkou ako kupujúcim kúpnu zmluvu o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (ďalej len „kúpna zmluva“). Kúpna cena bola určená znaleckým posudkom.</p> <p>Uznesením okresného súdu v konkurznom konaní zo 14. júna 2017 bol vyhlásený konkurz na majetok predávajúceho – úpadcu (ďalej len „úpadca“). Správca konkurznej podstaty do súpisu všeobecnej podstaty úpadcu zahrnul aj nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi úpadcom a sťažovateľkou 11. mája 2017, pretože túto kúpnu zmluvu vyhodnotil ako neplatnú.</p> <p>V konaní vedenom na okresnom súde sa sťažovateľka ako žalobca domáha vylúčenia týchto nehnuteľností zo súpisu všeobecnej konkurznej podstaty úpadcu. Okresný súd žalobe sťažovateľky vyhovel. Krajský súd rozsudkom zo 14. mája 2020 zmenil rozsudok okresného súdu tak, že žalobu zamietol. V odôvodnení rozsudku konštatoval, že v predmetnom konaní ide o stret záujmu úpadcu, v mene ktorého konal pri výkone záložného práva podľa § 151m ods. 6 Občianskeho zákonníka záložný veriteľ, so záujmom samotného záložného veriteľa, ktorý vystupoval pri uzatváraní kúpnej zmluvy na strane kupujúceho. Skutočným záujmom záložcu pri výkone záložného práva bez ohľadu na spôsob jeho výkonu je previesť vlastnícke právo zo záložcu na tretiu osobu s cieľom čo najvyššieho zisku, záujmom kupujúceho však na druhej strane je získať vlastnícke právo k predmetu zálohu za čo najnižšiu možnú cenu. Nemožno preto „dospieť k záveru o neexistencii konfliktu záujmov, keď v dodatku č. 1 k záložnej zmluve bola medzi záložným veriteľom a záložcom dojednaná možnosť priameho predaja s kúpnu cenou, keďže táto kúpna cena nebola dojednaná presnou sumou, iba jej minimálnou hranicou, teda v prípade, ak by nedošlo k stretu záujmov na strane predávajúceho a kupujúceho, mohlo dôjsť aj k predaju zálohu za cenu vyššiu ako bola dojednaná v dodatku č. 1 k záložnej zmluve zo dňa 3.4.2017“.</p> <p>Vzhľadom na uvedené za stavu, keď sťažovateľka konala pri uzatváraní kúpnej zmluvy z 11. mája 2017 v mene záložcu – úpadcu ako predávajúceho, a zároveň vo svojom vlastnom mene na strane kupujúceho, došlo k stretu záujmov medzi zástupcom a zastúpeným, v dôsledku čoho sťažovateľka nemala spôsobilosť byť</p>

	<p>zástupcom úpadcu podľa § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Preto je kúpna zmluva v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatná. Krajský súd zároveň dospel k záveru o porušení § 151j ods. 3 Občianskeho zákonníka, v ktorom je ustanovený zákaz dojednávania prepadného zálohu pred splatnosťou pohľadávky. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie z dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) v spojení s § 432 ods. 1 a 2 CSP.</p> <p>Najvyšší súd uznesením z 25. marca 2021 dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. f) CSP odmietol, keď dospel k záveru, že dovolací dôvod podľa § 432 ods. 1 CSP nie je vymedzený v súlade s § 432 ods. 2 CSP.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd nemá pochybnosti, že z dovolacej argumentácie možno spoľahlivo vyvodiť právne posúdenie veci krajským súdom, ktoré sťažovateľka považuje za nesprávne, ako aj to, v čom vidí sťažovateľka nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Ide o otázku, „či dojednanie v zmluve o zriadení záložného práva (resp. jej dodatku) medzi záložcom a záložným veriteľom o kúpnej cene zálohu, za ktorú môže záložný veriteľ pri výkone záložného práva priamym predajom zálohu záložnému veriteľovi nadobudnúť vlastnícke právo k tomuto zálohu, vo forme minimálnej kúpnej ceny vyjadrenej určitým percentom z hodnoty zálohu stanovenej znaleckým posudkom (ktorý bude vypracovaný v budúcnosti pri výkone záložného práva), predstavuje spôsob, ktorým je kúpnu cenu zálohu možné nepochybné určiť a či v prípade, že podľa kúpnej zmluvy, ktorou sa realizuje výkon záložného práva sa záloh predáva za takto určenú minimálnu kúpnu cenu, ide o také dojednanie o kúpnej cene zálohu, ktoré v intenciách posudzovania existencie stretu záujmov medzi zastúpeným (predávajúcim - záložcom, v mene ktorého pri uzatváraní kúpnej zmluvy koná záložný veriteľ ako jeho zástupca v zmysle § 151m ods. 6 Občianskeho zákonníka) a zástupcom (kupujúcim - záložným veriteľom, ktorý koná vo vlastnom mene) vylučuje porušenie § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka a v konečnom dôsledku nespôsobuje absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorou sa prevádza vlastnícke právo záložcu k zálohu na záložného veriteľa“.</p> <p>Ďalej ústavný súd uvádza, že v oddiele V dovolania pod písm. B) sťažovateľka rozporuje právny záver krajského súdu o „neplatnosti pre dojednanie prepadného zálohu“. Podľa sťažovateľky krajský súd nesprávne ustálil pojem „prepadný záloh“, v danej veci o prepadný záloh nejde, záver krajského súdu sa odkláňa od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Podľa sťažovateľky z judikatúry najvyššieho súdu (ktorú v dovolaní konkretizuje) vyplýva, že o prepadný záloh ide len v prípade automatického, bez ďalšieho prevodu/prechodu vlastníckeho práva na veriteľa samotným nesplnením zabezpečenej pohľadávky. Sťažovateľka však zdôrazňuje, že v jej veci došlo k výkonu záložného práva (ktoré krajský súd aj skúmal z hľadiska stretu záujmov zástupcu a zastúpeného), keď vlastnícke právo k zálohu na záložného veriteľa prešlo na základe kúpnej zmluvy, preto nešlo o prepadný záloh. V dôsledku nesprávneho ustálenia pojmu „prepadný záloh“ sú potom irelevantné konzekvencie, ktoré krajský súd vyjadril v spojení s otázkami o splatnosti dlhu.</p> <p>Sťažovateľka teda v dovolaní kladie právnu otázku, či pod tzv. prepadný záloh v zmysle § 151j ods. 3 Občianskeho zákonníka možno subsumovať aj situáciu, keď je medzi záložcom a záložným veriteľom dojednaná možnosť výkonu záložného práva priamym predajom zálohu záložnému veriteľovi za kúpnu cenu určenú jej minimálnou hranicou.</p> <p>Ústavný súd sa stotožňuje s právnym názorom vysloveným najvyšším súdom in abstracto v bode 7 odôvodnenia jeho napadnutého uznesenia. Súčasne však najvyšší súd genericky formulované pravidlo (nepripustnosť vytvárania právnej argumentácie namiesto dovolateľa) aplikoval na posudzované dovolanie sťažovateľa formalisticky, a teda nadmerne prísne.</p> <p>Úlohou najvyššieho súdu je dôsledné skúmanie obsahu odôvodnenia podaného dovolania vo väzbe na rationes decidendi napadnutého odvolacieho rozhodnutia</p>

	<p>(I. ÚS 336/2019) s následným záverom, či možno z dovolania vyabstrahovať právnu otázku podľa § 421 CSP, (a) či od tejto otázky záviselo napadnuté rozhodnutie a (b) či ide o otázku, ktorá napĺňa niektoré z písmen a) až c) v § 421 ods. 1 CSP (I. ÚS 336/2019). Ide o to pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (porov. Tiež Hlušák, M. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. 3. 2017 In. Súkromné právo 3/2017, s. 129; Gešková, K. Glosa k uzneseniu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 158/2017 – odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a/ako otázka zásadného právneho významu. In. Súkromné právo 4/2018, s. 170).</p> <p>Napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	<p>č. k. II. ÚS 637/2015 I. ÚS 336/2019</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
kľúčové slová	<p>zastúpenie, zastupovanie záložné právo-zmluva o zriadení záložného práva dovolacie dôvody-nesprávne právne posúdenie zmluva-neplatnosť konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-spory vyvolané konkurzom (incidenčné) zmluva-kúpna zmluva dovolanie-prípustnosť</p>

spisová značka	III. ÚS 275/2022
populárny názov	Odôvodnenie rozhodnutia - trestné konanie
sudca spravodajca	Martin Vernarský
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	04.08.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ústavný súd je toho názoru, že priemernému čitateľovi po oboznámení sa s odôvodnením rozhodnutia musí byť zrejmé, prečo orgán aplikujúci právo rozhodol tak, ako rozhodol a či sa vysporiadal s nosnou argumentáciou strán produkovanou v konaní.
skutkový stav a základné fakty	<p>Uznesením vyšetrovateľa z 1. apríla 2021 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že poškodeného opakovane udrel päťou do tváre a následne mu z vrečka odcudzil finančnú hotovosť vo výške 320 eur.</p> <p>Rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7T/43/2021 z 30. septembra 2021 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bol sťažovateľ uznaný vinným zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere deviatich rokov. Pre výkon tohto trestu bol zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.</p> <p>Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd rozhodol o podanom odvolaní napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok</p>

	<p>okresného súdu zrušil v časti výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a sám vo veci rozhodol. Sťažovateľovi uložil nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere siedmich rokov. Pre výkon tohto trestu bol sťažovateľ zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovateľ predniesol v odvolaní podanom proti rozsudku okresného súdu pomerne širokú argumentáciu, namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku okresného súdu v časti jednotlivých znakov skutkovej podstaty zločinu lúpeže, ďalej poukazoval na to, že zo skutku sťažovateľa usvedčuje len poškodený, ktorý nemal po skutku žiadne viditeľné zranenia. Poukazoval na rozpory a logické nezrovnalosti poškodeného v jeho výpovediach a namietal nekonzistentnosť jeho výpovede. Krajský súd sa s odvolacou argumentáciou sťažovateľa v skutku nevysporiadal adekvátne. Stroho zrekapituloval dokazovanie na hlavnom pojednávaní a poukázal na prečítanie zápisnice o výpovedi sťažovateľa z prípravného konania na hlavnom pojednávaní, výpoveď poškodeného, svedka a to, že sťažovateľ vydal po zadržaní bankovky v hodnote 320 eur spolu so zápisníkom.</p> <p>Následne krajský súd uviedol, že konanie sťažovateľa má všetky znaky zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 a 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona. Krajský súd si v celom rozsahu osvojil dôvody okresného súdu, z ktorých jednoznačne vyplynulo, že skutok sa stal, že ho spáchal sťažovateľ a má všetky znaky žalovaného zločinu. Odôvodnenie napadnutého rozsudku podľa názoru ústavného súdu nespĺňa nároky na riadne a kvalitne odôvodnené rozhodnutie. Ústavný súd je toho názoru, že priemernému čitateľovi po oboznámení sa s odôvodnením rozhodnutia musí byť zrejmé, prečo orgán aplikujúci právo rozhodol tak, ako rozhodol a či sa vysporiadal s nosnou argumentáciou strán produkovanou v konaní. Odôvodnenie rozhodnutia musí jasne a zrozumiteľne dať odpoveď na všetky relevantné otázky súvisiace s predmetným trestným stíhaním. Ústavný súd je uzročený s tým, že krajský súd nemusí reagovať na každú námietku, avšak v tomto prípade prakticky nereagoval na žiadnu námietku sťažovateľa, čo je neprípustné. Vzhľadom na odkaz krajského súdu na rozsudok okresného súdu, čo sa týka dôvodov, ktoré jasne majú preukazovať vinu sťažovateľa zo zločinu lúpeže, sa ústavný súd podrobne oboznámil aj s odôvodnením rozsudku okresného súdu, avšak dôvody, resp. riadne odôvodnenie tam hľadal márne. Preto odkaz krajského súdu na rozsudok okresného súdu v tomto kontexte neobstojí. Ďalej krajský súd uviedol, že zo spáchania skutku je sťažovateľ usvedčený svedkom, ktorý uviedol, že podozrivého zbadali po tom, čo dostali hlásenie z operačného strediska o spáchaní lúpeže pri v Košiciach. Zadržala ho hliadka Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach a tohto spoznal poškodený ako páchatel'a lúpeže. Ústavný súd k tomuto tvrdeniu v kontexte vykonaného dokazovania v trestnom konaní uvádza, že ide o nepresvedčivé a ústavne neudržateľné závery krajského súdu, keďže z výpovede tohto svedka vyplynuli ďalšie pre posúdenie veci relevantné skutočnosti (namietané sťažovateľom), ktoré krajský súd opomína zohľadniť a vôbec na ne nereaguje.</p> <p>Na druhej strane sťažovateľ pomerne konzistentne prezentoval svoju obhajobu, od začiatku sa priznal k trestnému činu krádeže a jeho obhajoba nebola nijako vyvrátená. V tomto smere v intenciách zásady in dubio pro reo má ústavný súd veľké pochybnosti, či vzhľadom na vykonané dokazovanie mohol byť sťažovateľ vôbec uznaný vinným zo žalovaného zločinu lúpeže.</p> <p>Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou rozhodovaciu činnosťou sumarizačne dodáva, že imanentnou súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie obsiahnutého v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka (strany) konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom (stranou) konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj druhostupňového), ktoré stručne a jasne objasní</p>

	<p>skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. napr. I. ÚS 34/2021, III. ÚS 209/04).</p> <p>Vzhľadom na absenciu presvedčivých úvah krajského súdu týkajúcich sa viny sťažovateľa zo zločinu lúpeže je podľa právneho názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok rozporný so základným právom normatívne objektivizovaným v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	zákon č. 140/1961 Zb. trestný zákon v znení neskorších predpisov
klúčové slová	rozhodnutie-odôvodnenie dokazovanie-dokazovanie v trestnom konaní právna kvalifikácia-právna kvalifikácia trestného činu rozsudok-náležitosti rozsudku

spisová značka	III. ÚS 312/2022
populárny názov	Dôvody prípustnosti dovolania § 421 ods. 1 CSP
sudca spravodajca	Peter Straka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	04.08.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Odmietnutie dovolania nemožno založiť na tvrdení, že dovolateľ odkazoval na judikatúru ústavného súdu. Dovolateľ totiž nie je povinný uvádzať akúkoľvek judikatúru na účel prípustnosti jeho dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Tú si má vyhľadať najvyšší súd a skúmať, či niektorý z dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je daný.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka bola v právnom postavení žalobcu voči žalovanej v konaní na okresnom súde, ktorý rozsudkom zo 4. marca 2019 zaviazal žalovanú zaplatiť sťažovateľke uplatnenú pohľadávku a priznal sťažovateľke 100 % náhradu trov konania.</p> <p>Podľa žaloby žalovaná na základe nájomnej zmluvy z 1. apríla 2008 prenajala sťažovateľke pozemky s výmerou 109.5943 ha pre účely poľnohospodárskej výroby od roku 2008 do roku 2020. Sťažovateľka pozemky obhospodarovala a tiež v roku 2014 na nich zasiala a následne zbierala plodiny. V roku 2015 sa dozvedela, že žalovaná podala na Poľnohospodársku platobnú agentúru (ďalej len „PPA“) žiadosť o dotáciu na rok 2014 na rovnakú výmeru, ako prenajala sťažovateľke, za ktorú následne dostala od PPA 22 261,10 eur, pričom ju neobhospodaruje. Sťažovateľka s odkazom na § 1 ods. 2 a § 2 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 488/2010 Z. z. o podmienkach poskytovania podpory v poľnohospodárstve formou priamych platieb v znení neskorších predpisov namietala, že žalovaná pozemky v dotknutom období neobhospodarovala a je to sťažovateľka, ktorá splnila podmienky na poskytnutie podpory. Dotáciu poskytnutú žalovanej tak kvalifikovala v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka ako bezdôvodné obohatenie, ktoré žiadala vydať.</p> <p>Podľa tvrdenia žalovanej si sťažovateľka uplatnila dotáciu za rok 2014 na plochu 109.5943 ha, ale po istení, že si dotáciu uplatnila aj žalovaná, vzala žiadosť späť, čím spôsobila, že PPA nemohla krížovo skontrolovať, či sťažovateľke dotácia patrí. Žalovaná tvrdí, že v dôsledku spät'vzatia žiadosti sťažovateľka nevyužila všetky právne možnosti. Vyhovením žalobe sťažovateľky by podľa žalovanej súd obchádzal zákon, v dôsledku čoho by sa nároky na dotácie uplatňovali inou</p>

	<p>cestou, a to formou žiadosti o vydanie bezdôvodného obohatenia bez nutnosti podania žiadosti na PPA a preskúmania, či žiadateľ skutočne spĺňa podmienky na dotáciu, a že podaním žaloby 13. decembra 2016 si sťažovateľka uplatnila nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom jej (žalovanej) bol nárok na dotáciu priznaný už 23. novembra 2014, v dôsledku čoho vznikla žalovaná námietku premlčania.</p> <p>Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 27. februára 2020 podľa § 388 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozsudok okresného súdu zmenil a žalobu sťažovateľky zamietol.</p> <p>Najvyšší súd podľa § 447 písm. f) CSP dovolanie sťažovateľky odmietol bez toho, aby sa zaoberal skúmaním merita veci z dôvodu, že sťažovateľka dovolacie dôvody nevymedzila spôsobom uvedeným v § 431 ods. 2, resp. § 432 ods. 2 CSP, čiže presne nevymedzila vady, pokiaľ šlo o prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktoré mali mať za následok zmätočnosť napadnutého uznesenia. Sťažovateľka odôvodňovala dovolanie aj podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Pokiaľ ide o dovolací dôvod z zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, najvyšší súd, odkazujúc na svoju judikatúru, správne ustálil, že o tom, či sa ku konkrétnej veci už vzťahuje ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu, je príslušný rozhodnúť výlučne najvyšší súd ako súd dovolací. Ústavný súd len poznamenáva, že môže preskúmať, či takéto posúdenie zo strany najvyššieho súdu neporušuje základné práva a slobody dovolateľa. Najvyšší súd má zároveň vlastnú judikatúru poznať, čo sťažovateľka aj nepriamo naznačuje.</p> <p>V sťažovateľkinej veci sa najvyšší súd zameril na dovolaciu argumentáciu založenú na judikatúre ústavného súdu a odmietol ju dôvodiť, že pod pojem ustálenej praxe dovolacieho súdu nemožno zahrnúť rozhodnutia ústavného súdu, ktoré z pohľadu prípustnosti dovolania môžu plniť nanajvýš úlohu podpornej argumentácie. Proti tomuto postojú najvyššieho súdu ústavný súd nemá s ohľadom na dikciu § 421 ods. 1 CSP ústavne relevantné výhrady. Najvyšší súd však bol povinný postupovať ďalej a skúmať svoju referenčnú judikatúru, pretože jej presná identifikácia na účel posúdenia prípustnosti dovolania nie je povinnosťou dovolateľa. Namiesto toho najvyšší súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, keďže „vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., má... za nepochybné, že dovolateľ dovolacie dôvody (teda nie dôvody prípustnosti dovolania, pozn.) nevymedzil spôsobom uvedeným v... § 432 ods. 2 C. s. p.“.</p> <p>Ústavný súd neakceptuje rezignáciu najvyššieho súdu na jeho povinnosť prieskumu vlastnej referenčnej judikatúry pri § 421 ods. 1 CSP, ako to už uviedol (napr. nález sp. zn. I. ÚS 51/2020 –bod 54, uznesenie sp. zn. III. ÚS 76/2021 – bod 57, obe rozhodnutia aprobované rozhodnutím veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia z 27. apríla 2021 vo veci sp. zn. IVOBdo/2/2020 – bod 36). Odmietnutie dovolania tak nemožno založiť na tvrdení, že dovolateľ odkazoval na judikatúru ústavného súdu. Dovolateľ totiž nie je povinný uvádzať akúkoľvek judikatúru na účel prípustnosti jeho dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Tú si má vyhľadať najvyšší súd a skúmať, či niektorý z dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je daný.</p> <p>Ústavný súd však už taktiež judikoval, že prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (IV. ÚS 1/02, I. ÚS 120/09).</p> <p>Po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ako aj s obsahom dovolania sťažovateľky ústavný súd zistil, že účinky výkonu</p>

	<p>dovolacej právomoci nemožno vyhodnotiť ako zlučiteľné so základným právom na súdnu ochranu a právom na spravodlivé súdne konanie.</p> <p>Keďže do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu/práva na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy patrí aj ochrana, ktorá sa strane poskytuje v konaní o opravných prostriedkoch, ak riadne splní zákonné podmienky prípustnosti, pričom sťažovateľka tieto podmienky splnila, najvyšší súd odmietnutím dovolania porušil základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	<p>nález ÚS SR sp. zn. I. ÚS 51/2020 z 9. júna 2020</p> <p>nález ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 1/02 z 26. septembra 2002</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	<p>bezdôvodné obohatenie-vydanie</p> <p>pôda, pôdny fond</p> <p>rozhodnutie-odôvodnenie</p> <p>súd-procesný postup</p> <p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu</p> <p>dovolanie-prípustnosť</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.